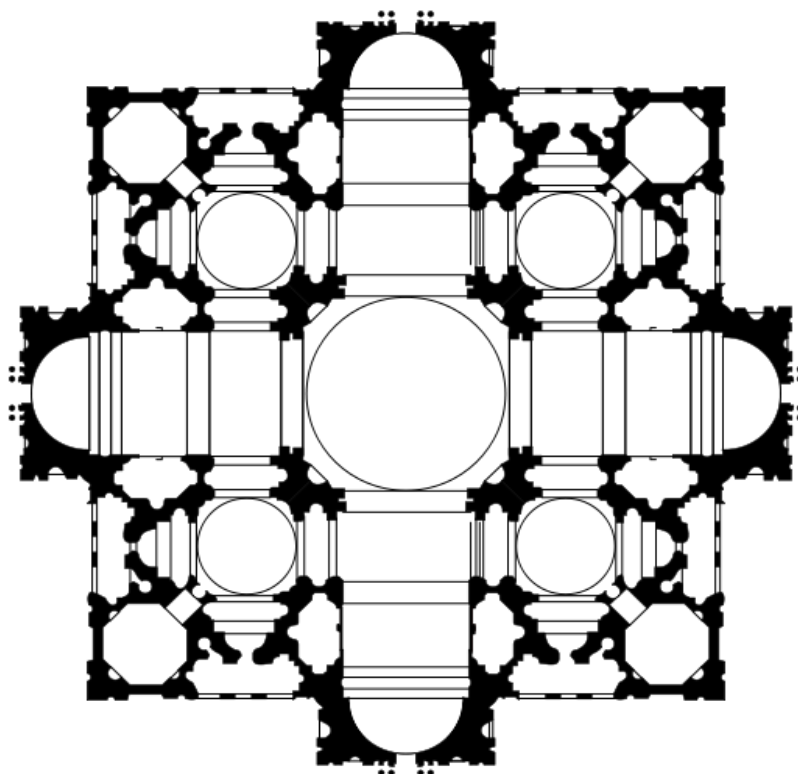

Obnova je započela 1452. godine prema nacrtima Bernarda Rosellinnija, no radovi su tri godine kasnije, poslije smrti pape, obustavljeni; zidovi su se uzdizali jedva metar iznad površine zemlje. Prije pontifikata [Julija II.](#) (1503.-1513.) nije bilo ozbiljnijeg pokušaja da se bazilika restaurira ili pregradi. Papa se sjetio starih nacrti i odlučio da ponovo započne gradnju te je nakon 50 godina ovo gradilište opet oživjelo. Papa je odlučio da obnovi drvenu baziliku na prikladan imperijalan rimski način, kao suvremenu suparnicu rimskim kupalištima i Panteonu.. Jedan dio nove Petrove crkve valjalo je predvidjeti kao mučeničku grobnicu ili komemorativnu crkvu. Crkve mučenika bile su obično kružnog tlocrta, a upravo u to vrijeme projektirao je Bramante sićušni Tempietto *San Pietro* u Monitoriju, janikulskom brežuljku, gdje se pogrešno mislilo da je svetac bio mučen. Isprva je, između mnogih nacrti, Julije II. upravo odabrao

Bramanteovu crkvu u obliku istokračnog [grčkog križa](#) s četiri mala grčka križa u krakovima. Iznad središta trebalo je da se izdiže golema glavna [kupola](#) koja se stepenasto uzdiže oponašajući Panteon. Četiri manje kupole su bile predviđene za četiri kraka križa.

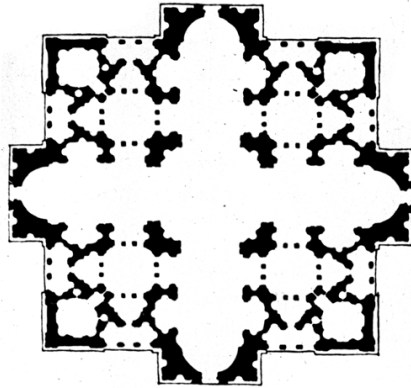

26. Bramante's St. Peter's. Foundation medal by Caradosso, 1506

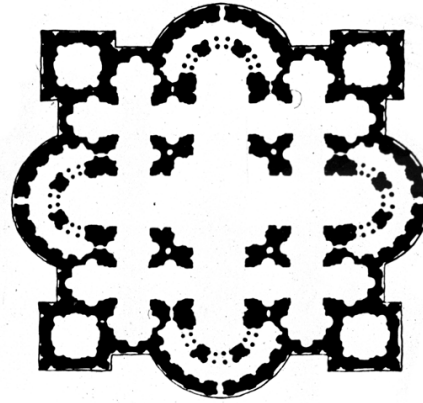
Izvorni Bramanteov plan
Polaganje kamena temeljca,
medalja 16. travnja 1506

U praksi međutim crkve centralnog tlocrta nisu prikladne za velike svečanosti u kojima sudjeluju tisuće ljudi i poslije 1514. godine, kada je umro Bramante, za vrijeme njegovih nasljednika Rafaela (do njegove smrti 1520.), fra Giovannija Gioconde iz Verone i Giuliana da Sangalla promijenio se taj genijalni plan i došlo je do kompromisa. Dugo se vremena vodila prepirka ne bi li tlocrt u obliku latinskog križa bio bolji. Velik, ružan drveni model napravljen za Antonija da Sangalla mlađeg, koji je umro 1546. godine, predstavlja kompromisno rješenje nekolicine problema, naročito po nespretnom miješanju središnjeg tlocrta i tlocrta latinskog križa. Njemu nedostaje Bramanteov osjećaj za klasičnu jednostavnost. Njegovo najistaknutije obilježje je neobičan most koji povezuje vestibul i glavni brod.

Bramante

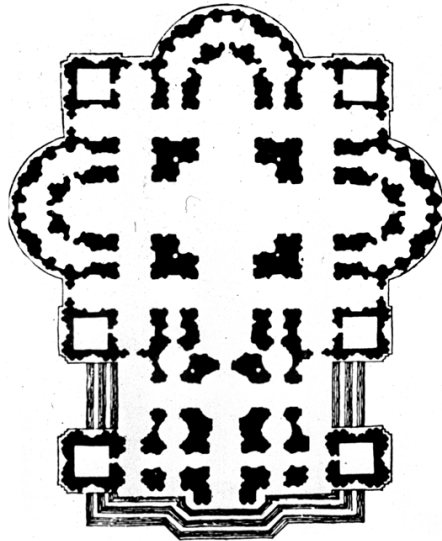
Bramante, 1506

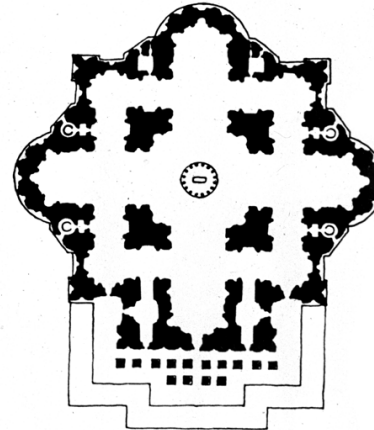
Bramante-Raphael, 1515-20

Peruzzi (bramante-raphael)

Sangallo

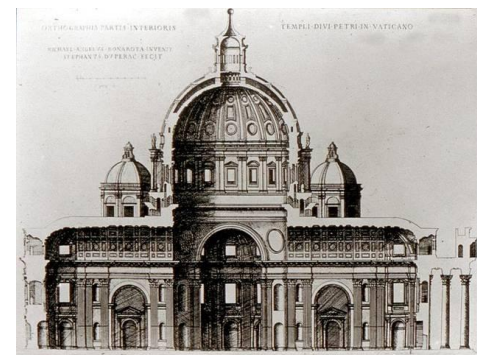
Sangallo, 1539

Michelangelo, 1546-64

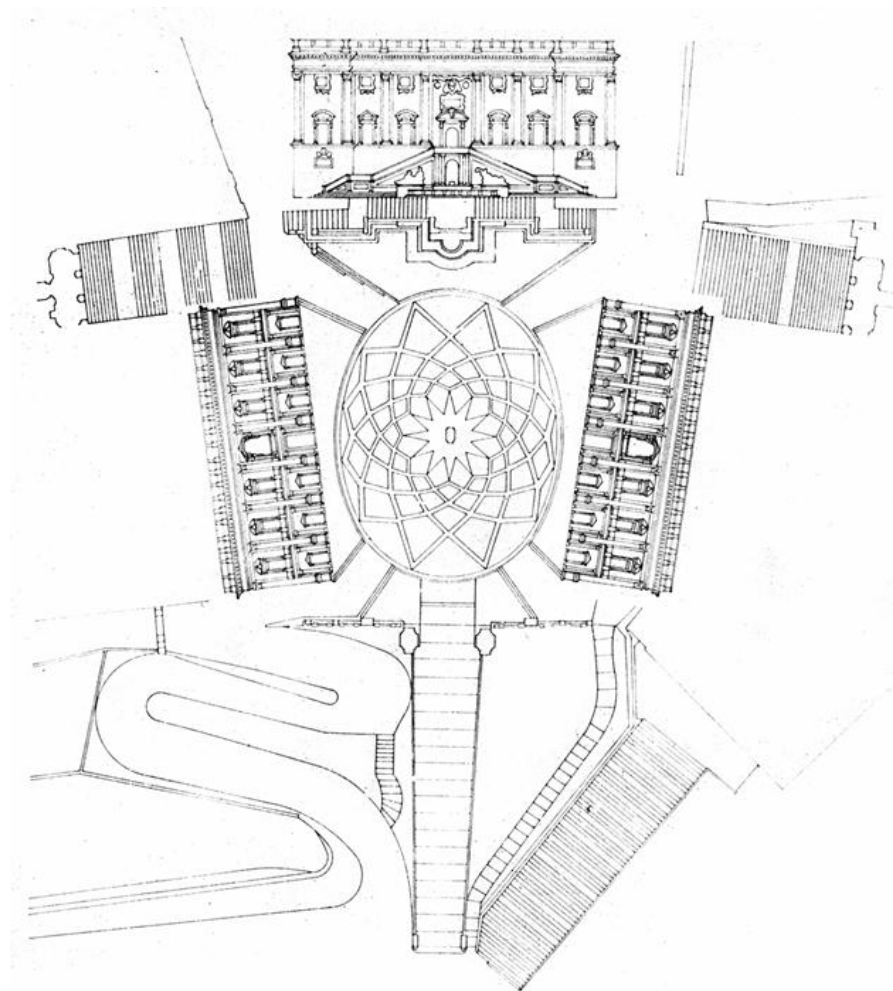
Michelangelo

[Michelangelo](#), kojemu je papa [Pavle III.](#) 1546. zapovjedio neka nastavi gradnju, vratio se grčkom križu. Jedino je on, poput Bramantea, bio u stanju zamisliti pravo mjerilo ove velike građevine. Njegove ideje poznate su nam s nekoliko [bakroreza](#), nekoliko njegovih [crteža](#) i drugog velikog drvenog modela. Michelangelo je nadmašio Bramanteov projekt jasnoćom i ekonomičnošću otvorivši tlocrt u kutovima, stvorivši tako jedinstven integrirani križ i četvorinu i jedinstven interijer. Najvažniji doprinos građevini Svetog Petra što ga je genijalni kipar pridonio bila je blistava, uza svu veličinu, bestežinski djelujući, [kupola](#) iznad papinskog oltara (visoka 138 metara). Kupola je poduprta apsidijalnim galerijama, a iznutra je nose četiri masivna [stuba](#), svaki u četvorini sa stranicama od 18 metara. Kamena rebra koja se dižu iz [tambura](#) s kolonadom dvostrukih [stupova](#), da bi nosila lanternu na vrhu, povećavaju njen dinamični odnos. Nakon njegove smrti [1564.](#) godine, rad je preuzeo [Giacomo Della Porta](#) [1573.](#) godine, koji je ponešto promijenio projekt. Kupolu su dovršili Michelangelovi nasljednici od [1588.](#) do [1593.](#) godine, dugo nakon njegove smrti, i vjerojatno lakšu i šiljastijeg oblika nego što je on želio.

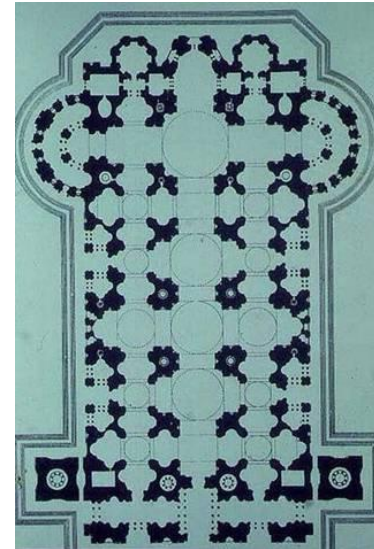
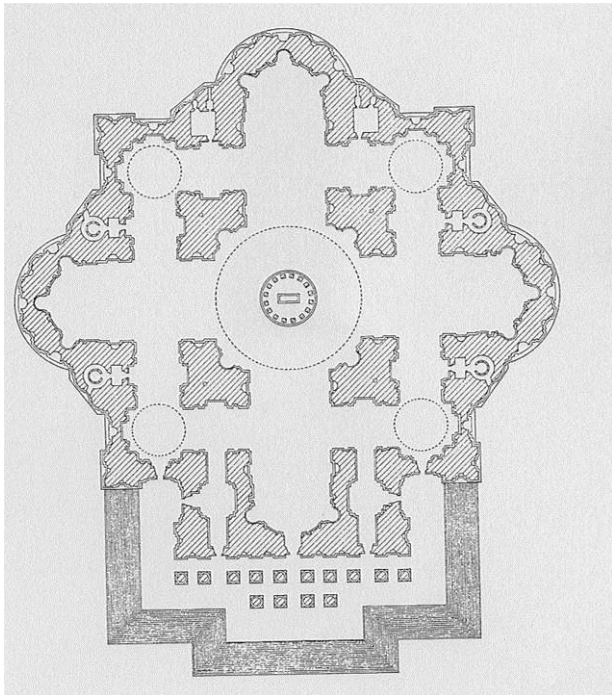
Michelangelo u Rimu – od 1534. Najvažniji projekti:

Campidoglio i crkva Sv. Petra

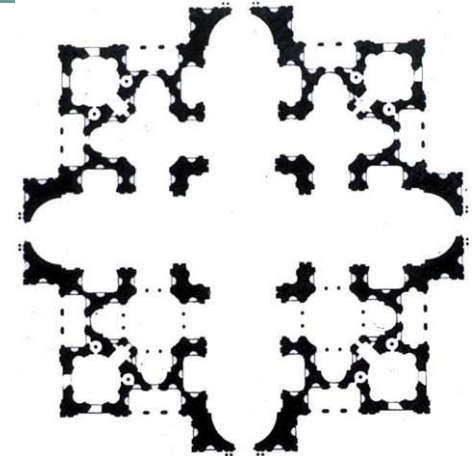
Michelangelo preuzima gradnju crkve Sv.Petra 1546.
nakon A. da Sangalla

Michelangelov projekt, 1546.-64.

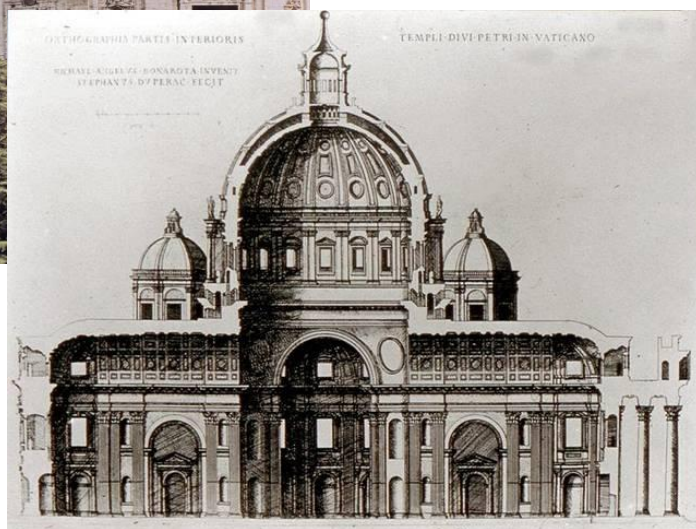

Projekt
A.da Sangalla

Bramante,1506.

Michelangelova kupola

Kako ju je on
zamislio-
zaobljenija

Za gradnju najvećeg hrama bilo je potrebno puno novaca, a taj novac je najvećim dijelom potjecao od [trgovine oprostima](#).

Godine [1606.](#) zapovjedio je papa [Pavle V.](#) neka se vrate obliku latinskog križa s namjerom da se osigura više prostora. Tada je [Carlo Maderno](#) gradio uzdužnu lađu katedrale i baroknu fasadu i tako modificirao cijeli odnos kupole i pročelja. Danas se Michelangelova kupola, gledajući iz blizine, skriva iza masivne barokne fasade. Ispred fasade je [portik](#) s pet vrata koje vode u baziliku, na čijem vrhu su konjaničke skulpture Konstantina (Bernini) i Karla Velikog (Cornacchioni).

Tek poslije posvete crkve, 18. studenog 1626., [Bernini](#), nasljednik Maderna, da dovrši građevinu i čitav njen okoliš. Berninijevo je djelo visoki [tabernakul](#) iznad glavnog oltara, ali prije svega njemu se ima zahvaliti za današnji izgled Petrovog trga. Pravi umjetnik gradnje osnovao je prekrasne [kolonade](#) sa 284 stupa i 88 nosača koji okružuju u svoj svojoj cjelini taj jedinstveni trg. Bernini je, također, napravio i nacрте za 162 svetačka kipa na [balustradi](#). [Obelisk](#) 25 m visok, u sredini trga, potječe iz Egipta. [Kaligula](#) je ukrasio njime [Neronov](#) cirkus. Godine [1586.](#) transportirali su ga na današnje mjesto i ondje ga postavili.

Motiv pilastara velikog reda: začelje Sv. Petra
i palače na Campidogliu

Trg sv. Petra Bernini

- Kolonade sa 284 stupa i 88 nosača koji okružuju trg.
- Bernini je, također, napravio i nacрте za 162 svetačka kipa na balustradi.
- Obelisk 25 m visok, u sredini trga, potječe iz Egipta

Bernini
162 svetačka kipa
na balustradi.

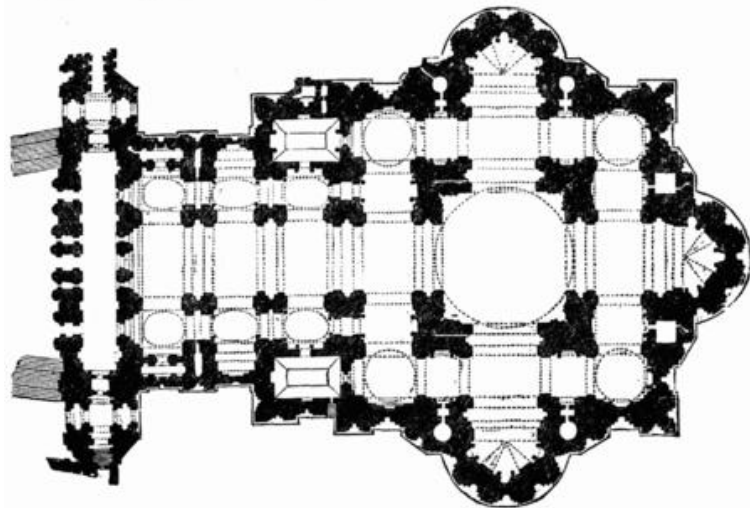
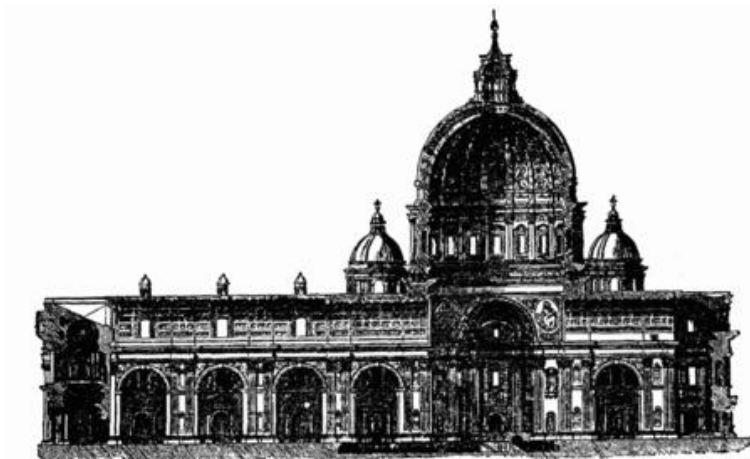
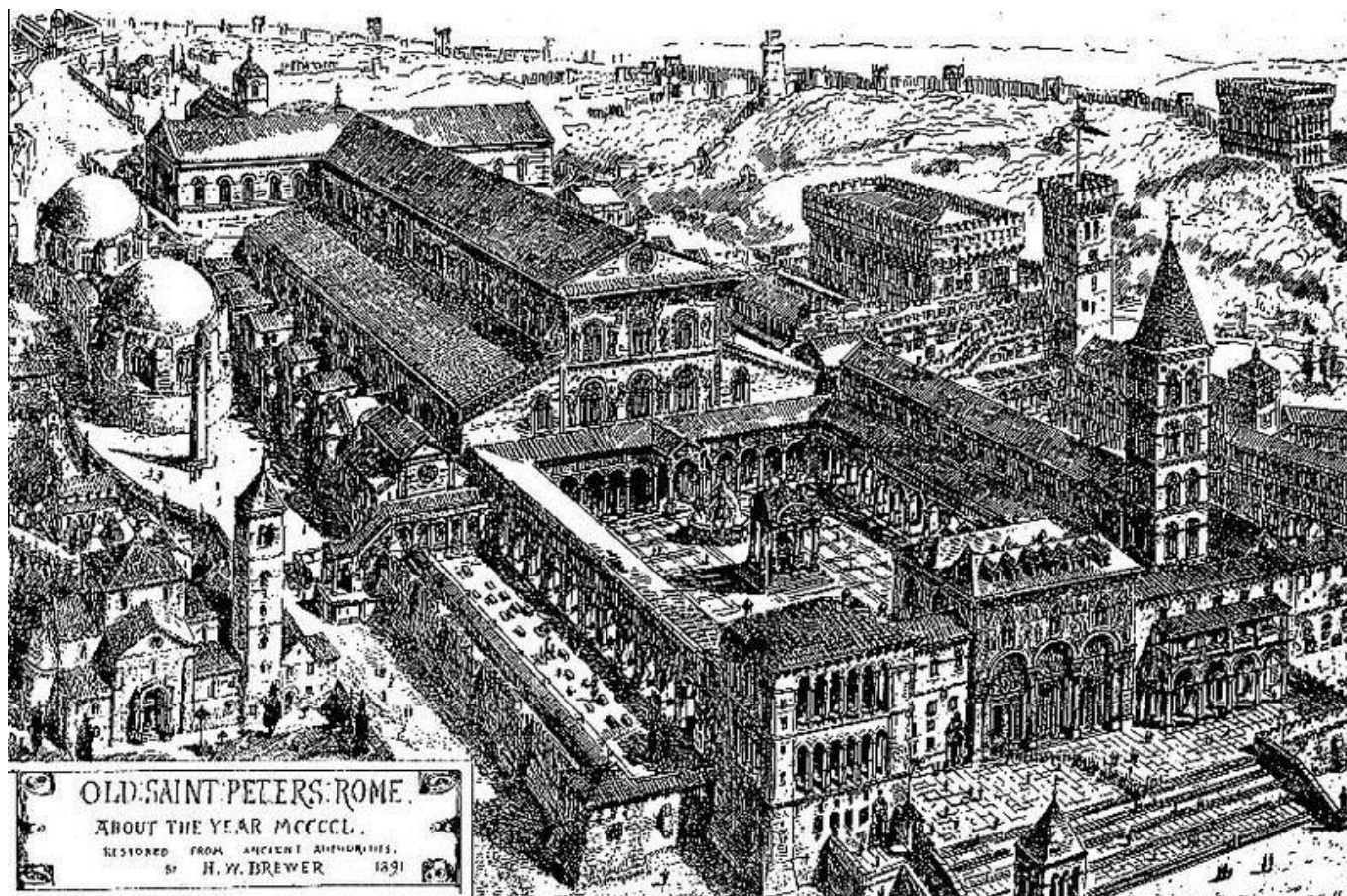

Fig. 4 und 5. Längenschnitt und Grundriß von St. Peter in Rom.

Današnji izgled bazilike sv. Petra

OLD SAINT PETERS: ROME.

ABOUT THE YEAR MCCCCL.

RESTORED FROM ANCIENT AUTHORITIES.

H. W. BREWER

1891